

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīnivāsarāmānujamahādēśikaiḥ (maisūra āṇḍavan)
saṃskṛtabhāṣāyāṃ anuvādyā anugṛhītaṃ
śrīmadvēdāntācāryaviracitam

॥ *amirutarañjani* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ amirutarañjani ॥

śrīmān vēṅkaṭanāthāryaḥ kavītārkikakēsarī |
vēdāntācāryavaryō mē sannidhattāṃ sadā hṛdi ॥

datvā cittam sthiraṃ naḥ paramakarūṇayā
sūrisēvyō ramēśaḥ
tattvajñānānukampāmahitasumanasām
sampradāyē'tisuddhē |
yōgyōpāyēna tuṣṭaḥ svabhara iti hi kā -
ruṇyamasmāsu tanvan
janmādyunmūlya duḥkhaṃ bhavati muditaḥ
prāpnuma ślāghyaṇiṣṭhām ॥ 1 ॥

mathitvābdhiṃ dēvatābhyassudhām dattavataḥ śriyaḥ |
patyuh padapradānasmadācāryān vayamāśritāḥ ॥ 2 ॥

muktērnidānasya harērdayāyāḥ
śirō'vataṃsīkaraṇāya pūrvam |
jānīhi tattvatrayamētayādiśā
paraṃ samīcīnahitaṃ bhavēttē ॥ 3 ॥

triṣu trikaṃ tridvikaṃ ca tricatuṣṭayamēva ca |
jñātēṣvētēṣu samyak ca praṇaśyēt duḥkhamatra hi ॥ 4 ॥

yō vācētanacētanē sukalaya -
nnātmīyadēhaṃ paraḥ

yaścōrvyā sahitaṃ cakhāda navanī -
taṃ cādarāt dadhyapi |
yō daityān kalamē jaghāna yavasō -
nmūlaikanītyōddhatān
asmaddēśikasūktayō valayavat
bhāntyātmahastē sadā || 5 ||

saṃśuddhaśrutimastakasya tulasī -
maulēḥ prapannāḥ padōḥ
nirvīciṃ tvamṛtōdadhīṃ jaladharaṃ
pītāmbhudhīṃ maṇyagam |
maulyātīta mahō'bruvaṃstadupamaṃ
jyōtsnātapōdbhāsitaṃ
nēdaṃ syācca vimarśanē nirupamō
hyambhōjavāsāpatiḥ || 6 ||

paramapadavidāturmūlavēdōditasya
jaladharaguṇamūrtēḥ taṃ svabhāvaṃ vidantaḥ |
katicana guravaścāpauruṣēyē rahasyē
traya upadidiśurnastritrikārthān samastān || 7 ||

śēṣī mē'haṃ bharō mē phalamiti ca dhiyaṃ
santyaajan sarvamētat
sarvēśē sarvaśēṣīnyagamayamatula -
śrīśapādāvupāyam |
jñātvōpēyaṃ ca vighnānahanamabhihitaṃ
yaddhitaṃ tanniyantrā

lēbhē śrēṣṭhōpakārāniha śucamajahām
nityayōgē hyupētē || 8 ||

sarvāṇyētāni tattvānyatiśayakṛpayā
bōdhayitvā ca samyak
dāturmuktyēkapadyā asadrśacaraṇau
staḥ pṛthivyāmupāyau |
tasminnānandapūrṇē'mṛtamayamiti ca
prāhurācāryavaryāḥ
asmānadhyāpayamstē svayamihakuśalā -
stāramukhyān hitārthān || 9 ||

śrīmannārāyaṇō naścidaciditi mahā -
dvirdvikāmnāyamaulau
tattvāni trīṇyamūni kvacidahani niśa -
myātha nōjjīvanārtham |
icchantyanyaṃ hi dhīrā hṛdayagamakhilam
mūlamantrasya sāraṃ
samyak vijñāya cāṣṭākṣaramahitaḡṇā -
ṣṭāhitēṣṭāśśrayantē || 10 ||

hēturviśvāntarātmākhilajagadavitā
śrīsaḡyō dayābhraḥ
bhrājiṣṇōrēvamātmāna iha ca tanava -
stasya nārāyaṇasya |
jītvā'hantāṃ susēvōcitavidhamacalā -
mbvādi māyāṃ ca kālaṃ

*pratyēkākāśarūpaṃ tviti dhṛtasahajā -
kārabhūtasvabhāvān || 11.1 ||*

*sūkṣmabhūṣāguṇayutaiḥ gurubhirdarśitān vayam |
yathādrākṣma tathaivēha tānavacmāvadhānataḥ || 11.2 ||*

*amalagā akhilāśca tathāvidhāḥ
hṛdi na itthamihālilikhurvidhāḥ |
śrutirucā bahudhā suvimṛśya taṃ
timiranāśinamindumupāśritāḥ || 12 ||*

*raktasvarṇābhapādadvayamahitasuva -
rṇābjavāsēpsitaśrī -
raṅgēśaprēmaśālyāśritajanacaraṇā -
bjōttamāṅgāvatamaṃsāḥ |
ānandastōmaganyān paphaṇima sakalā -
nēkapañcāśadarthān
varṇasthān ātmarakṣāmṛtamiva kalitān
tān rahasyatrayē'tra || 13 ||*

*jñātā jyōtissvarūpō'smyahamiha na puna -
rdēharūpādiranyaḥ
divyāsthānasthitaśrīpaticaraṇaniṣē -
vyēva nānyaṃ hyupēyām |
pīyūṣābhasya pādau śaraṇamiti yayā -
vujjvalāmēyasēvā -
laṅkārairbhūṣitāntaḥ karaṇamahimavā -
nēva bhūyāsamadya || 14 ||*

ātmācārasuśīladēśikakṛtō -

pāyaprabhāvāt yathā

tūlānāmiha rāśi rāśu dahanāt

pāpāni dagdhāni naḥ |

nidrāgātranivṛttayē ca niyataṃ

kālaṃ pratīkṣāmahē

prāpsyāmō na punarjanim tviha mahō -

danvadguṇaṃ saṃśritāḥ || 15 ||

audāryōtkarṣaharṣapraguṇakarūṇayā

mādhavasyēṣṭadātuḥ

yāthārthyam jānatām tairanupamavacanai -

rjātayā dārḍhyamatyā |

matyā prōtsārayāmastimira matitataṃ

cāpakarṣaṃ jahīmaḥ

yāthātathyam yathā vā vayamakhilamavā -

psyāma īdṛkprakarṣam || 16 ||

nārāyaṇō hi paramō vayamētaḍīyāḥ

śēṣā aśēṣabhuvanaṃ vapurasya cēti |

vēdaiguṇāḍhyakarūṇāśugurūpadēśāt

ajñānamājihi matim tvacalāmavāpam || 17 ||

siddhōpāyassa ēvētyavagamayitr̥ṣu

śrīdayaikāśrayēṣu

rakṣyatvēnaiva gr̥hṇan sapadi karigiri -

śrīdharō nastadaiva |

muktāvabhyarthitāyām nijapadayugaḷim

prāpayatyēva bhūyaḥ
naivōtpattiriyadāptaṁ śubhakaramakhilam
nāsti nō hyātmabhāraḥ || 18 ||

śrīśē'smāṁśca samarpayatsu guruṣu
kṣudrē phalē'saṅgiṣu
rakṣyatvēna grhītavatyatha jaga -
nmātuḥ priyē nassvayam |
bhūyōjanma nivārya śāśvatapara -
vyōmni pratiṣṭhāpayēt
svāntānandi kutō na cāsi kathayā -
myatyantayuktaṁ vacaḥ || 19.1 ||

yāvatsthitissyādiha tē nirāgasam
samprārthya bōdham nikhilam ca labdhvā |
prāptavyamasmāsviha tuṣṭimatsu
tvamēva nōdāsva hi śēṣavṛttau || 19.2 ||

cārvākārhatasāṅkhyasāivakaṇabhuk
dustarkabauddhadyasat -
tantrōnmūlakṛtē nigūḍhamatulam
bhāvam śrutēstriṁśatā |
vākyairvyākṛtavān vivicya viśadam
tvētacca cittē budhāḥ
aikāgryēṇa dṛḍham nidhāya nibiḍam
mōhāndhakāram hata || 20 ||

sārvaiśvāryanirācīkṛṣupuruṣā -
napyātmajān mātṛvat

kāruṇyaikatanōrmanōnivasatē -
stasya svabhāvaṃ harēḥ |
vijñāyōcima dēśikāgrata upā -
yātā girō vādināṃ
mōghāḥ kaṇṭakavartināṃ jharaparī -
vāhasthaphērūpamāḥ || 21 ||

sarvatrāturgurūṇāṃ pituradhicaraṇā -
mbhōruhaṃ cakrapāṇēḥ
tēṣāmēva priyā yē gurubhirabhihitaṃ
satyakāruṇyabhāvām |
mā kārṣīstvaṃ hyadharmāṃ tviti nijaśirasā -
'laṅkṛtā dhīrviśuddhā
mithyāvairyakṣaśārōpamakaraṇadaśai -
kaṃ priyatvaṃ samēyuh || 22 ||

dēvēnānantapuṃsā vihata uḍita u -
dvēlavārāśirāsīt
hrasvākārasya hastē cuḷaka iva munēḥ
kīrtimūrtēḥ praṇētuḥ |
śāstrasya drāviḍasya śrutinikaranigūḍ -
hārthamādhāya cittē
vācō'smadbandhanāśapramuditagurukā -
ruṇyalabdhāḥ kilaitāḥ || 23 ||

ācāryā asmadyāstriguṇamayavici -
trā caturviṃśatiśca
prōktaṃ tatra tridhaitadguṇarahitalasa -

tkālikāvartacakram |
 nākassattvaikaguṇyō niravadhi vibhava -
 ścētyamī dēhabhūtāḥ
 śrīmannārāyaṇasyētyapi tu vidhuritā -
 ścidguṇēnētyavōcuḥ || 24 ||

madīyamiti naiva kintvahamiti bruvannātmanaḥ
 prabhāvamavidan paraṃ mama bharastu tē śrīmatē |
 itīha mahatā dr̥ḍhaṃ svatapasāpi nirdhāritē
 paribhramati kaitavāt jagati paśya vṛddhiṃ na ca it || 25 ||

yē nānāvidhakarmabhirdṛḍhaguṇai -
 rbaddhāstathā yē punaḥ
 satkṛtyēṣu niyōjakasya supadaṃ
 nārāyaṇasyāśritāḥ |
 yē vānādibhavātmakṛtyavidhurāḥ
 nityā vidīptāssurāḥ
 āmnāyōktakarān nidanta iha tān
 jīvān vayaṃ cōnnatāḥ || 26 ||

āraṇyēṣvakhilēṣu yatpadayugō -
 ttaṃsīkṛtēṣu svataḥ
 uccasthō jagatāṃ nidānamapi saṃ -
 kṣubdhō na kēnāpi naḥ |
 aṃhassaṃharaṇassvayaṃ susaraṇau
 nārāyaṇassan sthitāḥ
 kāruṇyēna sudarśayatyasadr̥śiṃ
 divyākṛtiṃ svāṃ śubhām || 27 ||

krūrāṃhaḥ kāriṇī sā prakṛtiriha tada -
nvaartijīvātmavargaḥ
antaryantā tadantassakalamanugatō
bhāti nārāyaṇassaḥ |
āmnāyāntārtha ēṣō jalanidhigataśu -
ktisthamuktōpamō'rthaḥ
nānāśāstrārthaśākhāsvadhigatamanuvi -
jñēya ityabhyadhāma || 28 ||

kāṣṭhāsvaṣṭāsu sarvatra ca varivasitā
āttakīrtiprakarṣāḥ
śuddhāstattvārthasārapradaḥ culakarasaṃ
prādurēnaṃ pibanti |
pūtāstē hyēva tattvatrayagatayugala -
tyāgipāṣaṇḍipāśān
chitvā nirduṣṭatattatttrayamatisāyitaṃ
prāktanāṃ sthāpayanti || 29 ||

aṃhassaṃhatināśināṃ śrutividāṃ
sarvaṃ vayaṃ sūktibhiḥ
vijñāyātha manōnivāsikamalā -
kāntasya pādadvayaṃ |
durjñēyātmaguṇaṃ mahauṣadhasudhā -
mūrtēḥ mahat bhāgyadam
succhāyaṃ tadupāyamāpnuma phalaṃ
cēti dvidhēva sthitam || 30 ||

adhyētavyaśrutiṣu catasṛṣvagryamantratrāyārthē
 nītermārgāt cyutirakalitā syāttathā sthāpitāḥ smaḥ |
 yaṃ nāmānyapyānugūṇayutānyānvahaṃ śrīḥ sahasram
 padmā juṣṭā yamatikṛpayā tasya nārāyaṇasya || 31 ||

dēhaṃ jīvaṃ sthiraṃ taṃ dadadatidayayā -
 'dhiṣṭhitō'ntastviṣēśaḥ
 svēnaivātmā pradattō'pyatha sumati mayam
 māmako nēti yacchan |
 nityānandaṃ vitīrya svacaritasupathō
 māṃ svabhāraṃ veditvā
 datvā divyaṃ padaṃ svaṃ sumanasamavrṇōt
 sūrisēvāṃ hi dātum || 32 ||

lakṣmīśasya padadvayaṃ śaraṇami -
 tyāśritya gādhaṃ param
 lakṣmīśasya padāravindayugalī -
 mēvōpayantō budhāḥ |
 lakṣmīśaikakṛpāvaśādavipadaṃ
 nityaikalabhyāṃ śriyam
 kāruṇyātīśayādvimṛśya sakalāṃ
 nō dēśikāḥ prādaduḥ || 33 ||

lakṣmyā yōgānniyōktryā dṛḍhatarasugūṇa -
 śrīnidhēssadguṇasya
 svārthēbhyō lakṣyalakṣyē hyatīśayasugūṇē
 divyakāryē'ngḥriyugmam |
 pratyakṣēṇēkṣaṇīyē svaśaraṇavarāṇaṃ

sthāsnugatyāptilābhaḥ
puṁsāmētē prakārā iha parigaṇitā
hyajñatānāśanāya || 34 ||

lakṣmīnāyakaḥpādapadmayaḡaḡim
prītyaitya sēvāptayē
śrīnārāyaṇapādamēva śaraṇaḡ
samprāptavatsvādarāt |
sanmantraḡ sakṛduktamātmadamadhī -
yānā dvayākhyāḡ vayaḡ
svāyatyāḡ niraghāgryajīvanavidhau
yātā sthitiḡ sthēyasīm || 35 ||

anītaraśaraṇēṣu svaikaniṣṭhēṣu dōṣaḡ
kamapi na gaṇayan sannatra gōpāla āstē |
nikhiladuritamunmūlyātha sūrīndrabṛndraiḡ
saha kalayitukāmaḡ tvaḡ manaḡ ! stāt sukhēna || 36 ||

dharmāssarvē jahurmāmapi tu na vijaha -
nnityadharmāḡ svayaḡ māḡ
matvātmīyān mukundastvakhilada upakṛ -
nmōdamānō dayāluḡ |
tvāḡ śailōnmattadantāvaladuritacayā -
nmōkṣayiṣyāmi mā bhīḡ
ityuktyā tasya cētō viśuca iha bhavē -
maiva viśvāsabhūmnā || 37 ||

aḡhassaḡhatināśināḡ śrutividāḡ
sarvaḡ vayaḡ sūktibhiḡ

vijñāyātha manōnivāsikamalā -
kāntasya pādadvayam |
durjñēyātmaguṇaṃ mahauṣadhasudhā -
mūrtēḥ mahat bhāgyadam
succhāyaṃ tadupāyamāpnuma phalaṃ
cēti dvidhēvasthitam || 38 ||

mantrē cāṣṭākṣarē ṣaḍdvikamahitamanau
ślōkamantrē'samānē
sarvatra kvāpyupāyaṃ hyabhidhadhati tathā
sādhanaatyāginō yē |
nikṣēpaikāvalambāḥ paramapadadrśō
dēśikāstējasāgryāḥ
śiṣṭāstatsēvakō'handalati nibhukṛpā
tryaṣṭakē mē'nubandham || 39 ||

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīdēśikaprabandhādhiṣṭhitā sāmṛtarañjinī |
ślōkīkṛtā vyākṛtā ca gōpālāryēṇa sanmudē ||

|| iti amirutarañjani saṅgrahaḥ samāptaḥ ||
kavitārkikasimhāya kalyāṇaguṇasālinē |
śrīmatē vēṅkaṭeśāya vēdāntaguravē namaḥ ||